

LBRIS

We know
books

KERRI MAHER
**Librăreasa
din Paris**

Traducere din engleză și note de
RODICA ȘTEFAN

HUMANITAS
fiction

LBRIS

We know
books

PARTEA I
1917–1920

*Oamenii celebri nu s-au născut așa.
Întotdeauna începi prin a fi necunoscut.*

ADRIENNE MONNIER

Capitolul 1

N-aveai cum să nu simți că Parisul era *locul acela*.

Sylvia încercase să se întoarcă de cincisprezece ani, încă de când familia Beach locuise acolo pe vremea când tatăl său, Sylvester, era pastorul Bisericii Americane din Cartierul Latin, iar ea, o adolescentă romanțioasă care nu se mai sătura de Balzac și de *cassoulet*¹. Amintirea sa cea mai vie, pe care o păstrase în inimă după ce familia a trebuit să se întoarcă în Statele Unite, era sentimentul că Parisul strălucea mai puternic decât oricare alt oraș în care fusese sau avea să fie vreodată. Mai mult decât felinarele cu gaz pâlپător, care luminau Parisul după lăsarea întunericului, sau piatra aceea alburie radioasă, de neocolit, din care era clădit în mare parte orașul – o impresiona scânteierea vieții care gâlgâia în fiecare fântână arteziană, în fiecare întâlnire studențească, în fiecare spectacol cu marionete din Jardin du Luxembourg sau reprezentație de operă la Théâtre de l'Odéon. Venea din felul în care mama sa radia de viață, citea cărți și era amfitrioană pentru profesori universitari, politicieni și actori, răsfățându-i cu preparate elaborate, care sclipeau în lumina lumânărilor, la dineurile unde avea loc dezbateri animate în jurul cărților și al evenimentelor din lume. Eleanor Beach le spunea celor trei fiice ale sale – Cyprian, Sylvia și Holly – că trăiau în cele mai de preț și minunate locuri, care le vor schimba cursul vieții pentru totdeauna.

1. Specialitate din sudul Franței, asemănătoare cu iahnia de fasole.

Nimic nu se compara cu toate acestea, nici când făcea afișe, răspundea la telefoane și bătea la uși prin New York împreună cu Cyprian, Holly și mama pentru Partidul Național al Femeilor¹; nici când se aventurase de una singură prin Europa, bucurându-se de turlele și străduțele pietruite ale multor alte orașe; nici cu primul sărut atât de râvnit pe care i-l dăduse colega sa de clasă, Gemma Bradford; nici cu laudele profesorilor săi preferați.

Și iat-o acum aici, *trăind* chiar în orașul care îi furase inima.

Din încăperile pe care le împărțea cu Cyprian în Palais Royal – pe cât de uluitor de frumos, pe atât de năruit –, Sylvia a pornit către Pont Neuf și a traversat spre malul celălalt al Senei, trăgând în piept vântul dinspre fluviu, care îi răvășea șuvițele părului scurt și amenința să-i stingă țigara. S-a oprit la mijlocul podului, ca să privească spre răsărit și să admire catedrala Notre-Dame, cu turlele sale gotice care flancau simetric rozeta cu vitralii și cu arcele butante periculos de delicate a căror trănicie încă o uluia – ele susțineau zidurile acelea gargantuești de secole întregi.

În scurt timp, își croia drum pe străduțele Cartierului Latin, familiare încă de pe vremea hoinărelilor adolescente. Deși se rătăcise puțin, asta a bucurat-o, pentru că i-a dat prilejul să admire biserica Saint-Germain-des-Prés și să ceară îndrumări de la o studentă franțuzoaică atrăgătoare, care savura o cafe crème la o măsuță pe trotuarul de la Les Deux Magots². În cele din urmă s-a oprit la numărul 7 de pe rue de l'Odéon, adresa lui A. Monnier, librăreasă.

Fațada prăvălioarei deținute de madame – *ou, peut-être, mademoiselle*³? – Monnier era zugrăvită într-o nuanță plăcută

1. Organizație politică din Statele Unite înființată în 1916, care milita pentru dreptul la vot al femeilor.

2. Cafenea cunoscută ca loc de întâlnire a elitei literare și intelectuale.

3. Sau, poate, domnișoară (în fr., în orig.).

de gri, cu o firmă care purta numele proprietarei, scris cu litere albicioase deasupra vitrinelor mari.

Când Sylvia a deschis ușa, s-a auzit clopoțelul sunând vesel. Printre rafturile care gemeau de cărți de la podea până la tavan, câțiva clienți stăteau răzlețiți ici și colo. Citeau și își plimbau privirea peste cotoarele volumelor în tăcere, așa că era liniște ca într-o biserică goală. Pierzându-și brusc curajul de a pune întrebarea, Sylvia s-a uitat în jur și a lăsat-o pentru mai târziu.

S-a bucurat că a făcut-o, pentru că a descoperit câteva ediții frumoase ale romanelor ei franțuzești preferate și a citit în întregime o nuvelă din ultimul număr al revistei *Vers et Prose*, iar între timp, librăria s-a trezit la viață în jurul său. Clienți care cumpărau cărți făceau să clincăne casa de marcat, și cupluri mai vorbărețe intrau, umplând locul cu sunete.

După ce a ales de pe raft cartea pe care voia s-o cumpere, împreună cu revista în care se cufundase, Sylvia s-a dus la pupitrul unde trona casa de marcat masivă, de alamă, și unde stătea în picioare o femeie tulburătoare, cam de vârsta ei, cu un zâmbet pe buzele subțiri și în ochii de un albastru mediteraneeu, al cărei contrast dintre pielea albă ca laptele și părul negru ca pana corbului atrăgea irezistibil privirile. Sylvia o auzea în minte pe Cyprian cum făcea praf ținuta femeii ca fiind de modă veche, cu fusta lungă până la pământ și bluza închisă la toți nasturii, amândouă exagerat de cuviincioase pentru a acoperi silueta voluptuoasă de dedesubt, însă Sylviei îi plăcea cu totul înfățișarea acestei femei. Părea genul de persoană cu care puteai sta de vorbă. Mai era însă și altceva pe deasupra. Sylvia simțea o dorință puternică de a mângâia obrazul neted al femeii.

— Ai găsit ceva... pe placul inimii tale? a întrebat-o femeia într-o engleză cu accent puternic.

Pe placul inimii mele? Sylvia a zâmbit la auzul pasiunii tipic franțuzești din vorbele directe ale femeii, apoi i-a răspuns în franceză:

Da, am găsit, dar sunt dezamăgită că v-ați dat seama că nu sunt franțuzoaică.

Avea darul limbilor străine; vorbea fluent trei. Era încântată să constate că, de cum a deschis gura, femeia a părut impresiionată de accentul ei.

— De unde sunteți? a întrebat ea, în franceză de data aceasta, folosind pronumele de politețe *vous*.

— Din Statele Unite. Mai de curând, din Princeton, New Jersey, lângă New York. Iar numele meu este Sylvia, *à propos*. Sylvia Beach.

Femeia a bătut din palme și a exclamat:

— Statele Unite! Patria lui Benjamin Franklin! Preferatul meu! Mă numesc Adrienne Monnier.

Sylvia a râs, de parcă într-un fel era firesc ca această tânără atrăgătoare în haine demodate să îl admire tot pe părintele fondator care era preferatul său. Mademoiselle, în mod sigur; madame, în nici un caz.

— Mă bucur să vă cunosc, mademoiselle Monnier. Librăria dumneavoastră este atât de deosebită. Și mie îmi place Ben Franklin, a recunoscut ea. I-ați citit cumva și pe Hawthorne? Thoreau¹? Dar ce părere aveți despre *Moby Dick*? Este una dintre cărțile mele dragi.

Apoi și-au dat drumul și nu s-au mai oprit. Sylvia a aflat totul, care autori americani fuseseră traduși sau nu, dar și cât de greu era să faci rost de cărți scrise în limba engleză, chiar și în cosmopolitul Paris.

— Și oricum, mărturisii Adrienne cu o fluturare modestă a genelor spre podea, engleza mea nu este suficient de bună ca să citesc marea literatură în limba ei originală.

— Poate nu încă, a asigurat-o Sylvia, simțind cum îi crește și strălucește inima în piept.

1. Henry David Thoreau (1817–1862), eseist și filozof transcendentalist.

Între ele se înfripa ceva, nu doar în legătură cu niște cărți, era sigură de asta. Își simțea palmele transpirate.

— Aici erai, Adrienne, s-a auzit în spatele Sylviei o voce cântată și plăcută.

S-a întors și a văzut o tânără uimitoare, înaltă și slabă, cu o coamă bogată și ondulată de păr roșu, strâns în creștetul capului, îmbrăcată cam la fel ca Adrienne, doar că hainele stăteau altcumva pe silueta ei firavă. Degetele ei lungi și subțiri se mișcau ușor, ca și cum nu erau cu totul controlate de posesoarea lor. Când au poposit pe mâna mai scurtă și mai plinuță a lui Adrienne, Sylvia a citit în acest gest că cele două se iubeau.

Și iat-o gândindu-se că femeia și Adrienne flirtau. Deja trecuseră pe nesimțite la familiarul *tu* în loc de *vous*. Căldura și admirația din zâmbetul lui Adrienne, adresat acestei femei care stătea acum umăr la umăr cu ea, au deschis în inima Sylviei o rană dureroasă. Cele două femei aveau ceva în comun aici, împreună, în librărie. Acel ceva pe care îl căutase de mult timp, dar nu știuse că îl dorea – că îi *lipsea* – până când nu îl văzuse cu ochii săi.

I se putea întâmpla și ei așa ceva? Dar ce era *asta*, de fapt? Dintr-odată, Sylvia se simți derutată, descumpănită de lucrurile din jurul ei: prăvălia, femeile, cărțile, murmurul baritonal al celorlalți clienți.

— Suzanne, a zis Adrienne, fă cunoștință, te rog, cu noua noastră prietenă, Sylvia Beach, din Statele Unite. Sylvia, și-o prezint pe Suzanne Bonnierre, partenera mea de afaceri.

Cu un gest excesiv de entuziast, Sylvia i-a întins mâna, pe care Suzanne i-a strâns-o aparent amuzată.

— Este o plăcere să vă cunosc, mademoiselle Beach.

— Sylvia, vă rog, a zis ea. Ce librărie uimitoare aveți aici. Atât de intimă și îmbietoare, și aprovizionată cu tot ce este mai bun.

S-a întrebat totuși de ce numele lui Suzanne nu apărea pe firmă. Păi, și-a răspuns tot ea, Monniere și Bonniere, deși arăta și suna plăcut, ar fi bătut prea mult la ochi, oricât de tolerant

era Parisul în asemenea privințe. Nu mai departe de seara trecută, Cyprian o pusese să-și ia un taior cu pantaloni, în timp ce ea îmbrăcase o rochie cu paiete, apoi se înfășuraseră amândouă în niște pelerine lungi pentru călătoria cu metrourl spre un bar nou înființat pe rue Edgar-Quinet, unde clientela era alcătuită doar din femei, jumătate din ele arborând monocluri și ghetre. Din afară, localul părea ca oricare altul, cu o mică firmă pe care scria BAR, dar, îndată ce au pășit înăuntru, spațiul larg, zgomotos și animat o făcu pe Sylvia să nu se simtă în largul ei. Își spuse în gând să se relaxeze și să aprecieze faptul că trăia într-un loc unde putea prospera un asemenea stabiliment, unde putea să-și dezvăluie înclinațiile cât se poate de deschis și unde o femeie îmbrăcată în costum de tweed și cu șapcă pe cap putea interpreta melodiile lui Billy Murray; pe deasupra, localul era protejat prin lege, întrucât relațiile de același sex fuseseră dezincriminate încă din vremea Revoluției Franceze. Îi displăcea totuși să se simtă atât de expusă. Cititoarea din ea prefera calmul și delicatețea lui A. Monnier.

— Îți mulțumesc, a răspuns Suzanne. N-am fost niciodată în țara ta, dar am auzit și am citit multe lucruri minunate despre ea. Firește, este o însemnată sursă de inspirație pentru Franța.

— Despre țara mea se pot spune multe lucruri grozave, însă eu mă bucur să fiu aici, a răspuns Sylvia, în timp ce se gândea la intensificarea cenzurii ca urmare a legii lui Comstock¹ și a altora privind spionajul, la prea îndelungata și slaba mișcare pentru dreptul femeilor la vot, dar și la ideea revoltătoare a prohibiției, care se răspândea ca focul. Ca și cum ideile care la un moment dat păreau extravagante, prea bizare pentru a fi luate în serios, prinseseră rădăcini în America, în timp ce ideile cu adevărat sănătoase și solide ce ar fi ajutat țara să intre în noul secol erau lăsate să lăncezească.

1. Reformatör din Statele Unite; din 1873, a condus o campanie care interzicea deținerea, vinderea și trimiterea prin poștă a publicațiilor, cărților și operelor de artă considerate imorale și indecente.

— Și noi ne bucurăm să fim aici, a spus Adrienne, cu un zâmbet radios.

— Trebuie neapărat să vii diseară la lectura cu public! a exclamat Suzanne. Vor fi acolo dragii noștri prieteni Valery Larbaud¹ și Léon Paul Fargue². Și Jules Romain³. Îi cunoști?

— Firește că da! Pentru mine ar fi o onoare să-i întâlnesc! Această perspectivă îi dădu crampe în stomac.

Jules Romain? Chiar el? Ce-ar putea să-i spună?

— Să te întorci diseară la ora opt. Aici nu ne mai sinchisim de raidurile aeriene.

Așa deci. Nici vorbă să se mai concentreze asupra eseului despre Spania. Așezată la birouașul său din Palais-Royal, Sylvia avea impresia că simte amestecul de praf și de lavandă care îi amintea de A. Monnier – librăria și femeia, amândouă la un loc – și de fiecare dată când își mirosea hainele ca să-i afle sursa, nu îl putea identifica.

Nu se putu opri să nu-și spună că lipsa de concentrare adăuga un nou argument că nu era făcută să ajungă scriitoare, în pofida faptului că toată lumea din jurul ei, de la părinți și surori până la cea mai veche prietenă, Carlotta Welles, era convinsă că avea să fie, ținând seama de lecturile sale.

„În tine zace un Walt Whitman“, îi spunea tatăl de fiecare dată când ea venea acasă cu încă o notă maximă la eseurile de la școală. „Știu sigur.“

Eseurile însă nu erau poezii, și nici romane. Când își încerca mâna să scrie o poezie sau o poveste, îi ieșea anapoda. Îl adora pe Whitman. A încerca să fie măcar pe departe ca el – sau asemeni lui Kate Chopin⁴ sau uneia dintre surorile Brontë, de altfel – părea aproape o insultă. Nu conta că, pe măsura ce

1. Poet și romancier (1881–1957).

2. Poet simbolist și poet al Parisului (1876–1947).

3. Scriitor și filozof, membru al Academiei Franceze (1885–1972). Cunoscut pentru ciclul de romane *Oameni de bună-voință*.

4. Precursora a literaturii feministe americane (1850–1904).

creștea, începuse să îi prefere pe autorii care duceau mai departe moștenirea lui Whitman, scriind atât de surprinzător despre ei înșiși și despre lume, încât uneori termina de citit vreuna dintre operele lor și rămânea trează noaptea gândindu-se: *Cum reușesc ei oare? Cum de ajung înlăuntrul meu, îmi înșfacă sufletul și îl zgâlțâie în cușca lui?* La fel se întâmplase cu *Deșteptarea* lui Chopin, dar și cu *Portret al artistului la tinerețe* de James Joyce. O, Dumnezeule, când se gândea la cele două romane simțea un amestec de dorință, admirație și gelozie. Superba sinceritate cu care scriau despre corpul lor și poftele trupești, și despre sentimentul de vinovăție și urmările acelor dorințe, folosindu-se de cuvinte armonizate în fraze tulburătoare, care întruchipau însuși zbciumul interior al personajului, o făcea pe Sylvia să nădușească între cearceafuri.

Era oare în stare să scrie vreodată cu atâta curaj, știind că tatăl ei, pastor, pe care îl iubea sincer, avea să citească fiecare cuvîntel? Una era ca el să accepte tacit refuzul ei de a se căsători, poate chiar și safismul¹ ei discret – pentru că n-o îndemnase niciodată să se mărite, și nici nu pusese sub semnul întrebării prieteniiile ei cu femei, care acopereau toată gama, de la iubirea platonică până la momentele, mai rare, de intimitate sfâșietoare –, dar cu totul alta era să scrie despre dorințele sale cu acea onestitate pe care o admira în noua literatură care începuse să apară în revistele literare mai progresiste.

Era ea în stare să scrie despre dorințele sale cele mai adânci cu abandon de sine, fără să se abandoneze? Putea oare să scrie pentru a umple paginile jurnalului ei literar preferat, *The Little Review*, pe care, în 1916, editoarea Margaret Anderson le lăsase provocator complet goale, douăzeci și ceva de pagini albe, doar cu un editorial în care afirma că nu mai dorea să publice scrieri *destul de bune*; tot ce publica urma să fie artă adevărată. Artă

1. Înclinație la femei pentru relații cu persoane de același sex. După numele poetei Sappho din Grecia antică, cunoscută pentru poemele de dragoste pe care le scria femeilor.

care va recrea lumea. Iar Sylvia credea din toată inima că acesta era scopul artei – să fie ceva nou, să aducă schimbare, să transforme minți.

Și-a reamintit răspunsul mamei la sugestia pe care i-o făcuse tatăl ei în privința lui Whitman: „Sau poate că ea va fi următoarea Elizabeth Cady Stanton¹.“ De ce era nevoie ca părinții să-i ridice stacheta atât de sus? Să fi fost vina lor că era geloasă pe succesul lui Cyprian ca actriță?

Într-un fel, Cyprian era motivul pentru care ele două se aflau acum la Paris, așa că Sylvia și-a zis că ar trebui să-i fie recunoscătoare. Sora ei avea un rol în toate episoadele săptămânale ale unui film mut foarte popular, *Judex*, atât de binecunoscut, încât erau mereu oprite pe stradă pentru a da autografe; uneori, mai era câte unul care îi cerea chiar și Sylviei o semnătură, cu presupunerea că era vreo debutantă care se ținea după superba și strălucitoarea vedetă. Sylvia ofta și se gândea că așa stăteau mereu lucrurile cu ea și sora mai mică. Chiar și la treizeci de ani, pe Sylvia o irita ideea că Cyprian putea să se bazeze doar pe *înfățișarea* ei uimitoare pentru a atrage atenția oamenilor, în timp ce ea trudea prin biblioteci și la masa de scris cu speranța că ideile și cuvintele sale aveau să fie descoperite într-o bună zi.

— De fiecare dată numai puștani și fetețe, zău, se plîngea Cyprian după ce dădea un autograf pe încă un șervețel de hârtie sau un suport de carton pentru pahare.

— Unde sunt *les ducs* și alți admiratori cu bani?

— Știi bine că există, dragă surioară. Sunt cei care îți trimit la Ritz sticle de Veuve Cliquot și Pernod.

Și oricum, de dragul faimei tu nu urmărești decât atenția bărbaților. Cyprian era mult mai dornică să se atașeze de un bărbat decât Sylvia, care abandonase cu totul ideea căsătoriei, chiar și una de conveniență, care i-ar fi asigurat o acoperire la nevoie. Nu-i surâdea deloc ideea de a-și însoți identitatea cu

1. Militantă care a susținut dreptul femeilor la vot (1815–1902).

cea a unui bărbat, fie și unul care prefera să împartă patul cu un alt bărbat. Pentru că, așa cum observase, însoțirea însemna întotdeauna supunere. Și chiar dacă Sylvia era unul dintre puținii oameni de pe pământ care știau că sora ei prefera de fapt afecțiunea femeilor, Cyprian se dădea în vânt după rolurile care o avantajau și o ajutau să-și permită rochiile Chanel și pantofi italienesti, îngăduindu-și plăcerea pentru lucrurile frumoase, pe care o moștenise de la mama lor.

„Ah, dacă aș primi un rol *pe scenă*, mi-ar trimite flori în cabină!“ se plângea ea deseori.

Când a venit în sfârșit momentul să se întoarcă pe rue de l'Odéon, Sylvia a luat metroul, și apoi s-a plimbat preț de o jumătate de oră prin curtea pavată cu piatră cubică de lângă Théâtre de l'Odéon, aflată în capătul străzii, fumând țigară după țigară, pentru a repeta subiectele de conversație pe care le putea aborda cu *scriitorii faimoși*, înainte să-și spună că era o prostie și să intre în prăvălia lui Adrienne.

În amurg de vară, lumina lămpilor era blândă, și conversația, strălucitoare. Adrienne și Suzanne se mișcau cu grație prin încăpere, turnând băuturi, punând o mână pe umeri, provocând râsete. Dar în special Adrienne – ceilalți invitați se luau la întrecere pentru a-i atrage atenția cu o fluturare a mâinii să vină la ei. O adevărată Hestia a cărților, era adâncită într-o discuție aprinsă și serioasă cu un mic grup în momentul în care Suzanne le-a prezentat-o pe Sylvia lui Valery Larbaud și Jules Romains. Cei doi bărbați au sărutat-o pe obraji de parcă se cunoșteau de mulți ani.

— Monnier ne-a vorbit tuturor despre dumneata, a informat-o Romains. Că sunteți o mare cititoare și vă plac transcendentaliștii americani¹. Mă întreb dacă vă place și Baudelaire? Din aceeași perioadă, de aici din Franța?

1. Mișcare filozofică americană din secolul al XIX-lea, care susținea că experiența divină este inerentă libertății personale.

— Oh, se înțelege. *Fleurs du mal* a avut o mare însemnătate pe ambele maluri ale Atlanticului, a răspuns ea, răsfățându-se în căldura cu care el a aprobat-o.

Au continuat să stea de vorbă câțva timp despre literatura secolului trecut, conversația trecând pe nesimțite spre alte subiecte, ultimele romane și poezii, sfârșitul războiului și perspectivele literaturii din Franța.

Ei bine. Poate că toate lecturile acelea au meritat.

Senzația unei mâini care o atinge ușor pe cot a făcut-o pe Sylvia să tresară și să verse câțiva stropi de vin din pahar. *Adrienne*. Sylvia și-a întors fața de la Larbaud și Romains spre gazda sa, care i-a zâmbit și a sărutat-o pe amândoi obrazii, un salut pe care Sylvia i l-a întors, cu buzele mult prea strânse.

— Te simți bine aici, dragă prietenă?

Apoi, fără să mai aștepte răspunsul, Adrienne i-a privit pe cei doi bărbați și le-a spus:

— Sunt convinsă că i-ați făcut noii noastre prietene americane o primire călduroasă.

— Foarte călduroasă, s-a grăbit Sylvia să-i asigure pe toți.

— Și, ca de obicei, Monnier, a spus Larbaud, ai mai adăugat o comoară la această bogăție de daruri cu care ne copleșești.

I se părea imposibil să se vorbească despre ea. Sau că fusese atât de nervoasă doar cu o oră mai înainte. Sylvia se simțea aici ca acasă, de parcă toată viața ei se aflase în librăria aceasta. În același timp, era la fel de senzațional ca o nouă aventură, un salt cu capul înainte în necunoscut.

— Nu te înroși, dragă Sylvia! a râs Adrienne. Am știut că ești o comoară din clipa când am pus ochii pe tine.

— Știți, sora mea este actriță, și cred că m-am obișnuit ca ea să fie comoara.

— Actriță? Romains a ridicat o sprânceană. Ceva în care s-o fi văzut?

— *Judex*. Un serial.

Cei doi bărbați, cu obrazii înroșiți de vin, au început să râdă în hohote.

— Nu le da atenție, a zis Adrienne, bătându-l jucăuș pe braț pe Romain, după ce acesta se liniștise. Sunt cei mai mari snobi. Eu una ador filmele, chiar și unele seriale. N-am văzut însă *Judex*. Poate ar trebui să-l vedem.

L-a simțit iarăși. *Le frisson*. De ce francezii aveau cele mai bune cuvinte pentru tot ceea ce ține de atracție?

— Ar fi nemaipomenit. Cyprian o să fie încântată.

— Și lui Suzanne i-ar plăcea.

Suzanne. Cum de-am uitat de ea?

Și totuși, iat-o din nou, chemată parcă de conversația lor: un sărut ușor și lung pe obrazul lui Adrienne, și un salut cordial și familiar adresat bărbaților – pentru a le reaminti că Sylvia era nou-venita, străina, și că oricât de călduros o primiseră, nimic din toate astea nu era cu adevărat *al ei*.

Capitolul 2

Și totuși, cu fiecare zi se simțea atrasă de A. Monnier ca de o sirenă.

Scriitorii francezi erau profund interesați de scriitorii americani și englezi pe care îi citise, așa că Sylvia a început să le împrumute exemplarele sale din Wordsworth și Whitman, dar și numere mai vechi din *The Dial*, *The Egoist* și *The Little Review*, pe care le cumpărase în drumurile sale la Londra și New York. I-a scris mamei și a rugat-o să-i trimită mai multe volume și exemplare din biblioteca pe care o avea în casa copilăriei din Princeton.

Cyprian o însoțea uneori și, împreună, fumau și șușoteau de pe margine, ceea ce îi dădea Sylviei puțin mai multă încredere în preajma lui Suzanne, pe care Cyprian o numea – în șoaptă, și numai în fața Sylviei – *la crapaudette*, o variantă a cuvântului francez pentru broasca râioasă. La început, îi spunea „lingușitoarea“.

— Dar nu este așa, protesta Sylvia, cu toate că era geloasă și se bucura din plin de atitudinea răutăcioasă a surorii sale. Librăria a fost și ideea ei, nu doar a lui Adrienne.

— Atunci de ce nu este și numele ei deasupra ușii, pe firmă?

— Poate pentru că părinții lui Adrienne sunt cei care i-au dat bani să o deschidă?

Cyprian a clătinat din cap.

— Ascultă-mă pe mine, Sylvia, aici este ceva mai mult de-atât.